

ZŠ A MŠ Líšnice, okres Praha - západ

Školní preventivní strategie

2019 - 2027

č.j. ZŠ – 119/2019

Vydáno 9. 10. 2019

Vypracovala: Mgr. Tereza Lišková

školní metodička prevence

Schválila: Mgr. Alena Fialová

ředitelka školy

Obsah

I.	Charakteristika školní preventivní strategie – úvod.....	2
1.	Vymezení základních pojmů.....	3
2.	Principy.....	3
3.	Odpovědnost a spolupráce	4
4.	Hlavní oblasti preventivního působení školy	4
II.	Financování.....	4
III.	Cíle školní preventivní strategie	5
	HLAVNÍ CÍL z NSPP :	5
	DLOUHODOBÉ CÍLE (STRATEGICKÉ CÍLE) z NSPP + STŘEDNĚDOBÉ CÍLE	5
	KRÁTKODOBÉ CÍLE	5
IV.	Vymezení cílové skupiny	6
V.	Hodnocení školní preventivní strategie	7
VI.	Související dokumenty.....	7

I. Charakteristika školní preventivní strategie – úvod

Název a adresa školy	<i>Základní škola a mateřská škola Líšnice, okres Praha – západ, Líšnice 19, 252 10 Mníšek pod Brdy</i>
Ředitel školy	<i>Mgr. Alena Fialová zslisnice@zslisnice.cz</i>
Metodik prevence	<i>Mgr. Tereza Lišková terka@zslisnice.cz</i>
Výchovný poradce	<i>Mgr. Alena Fialová</i>
Školní speciální pedagog	<i>Mgr. Kamila Ehrenbergerová kamila@zslisnice.cz Mgr. et Mgr. Kateřina Hozmanová katka@zslisnice.cz</i>

Základní škola a mateřská škola Líšnice je plně organizovaná škola prvního stupně s jednou třídou v ročníku a školkou se dvěma třídami. Základní škola má kapacitu 100 žáků v pěti ročnících, maximální kapacita každé třídy je 20 žáků. Výuka probíhá ve dvou budovách – pro 1. a 2. ročník a pro 3. až 5. ročník. Naším cílem je vytvářet prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně, nebojí se projevit, rozvíjejí se v souladu se svými možnostmi a navazují zdravé vztahy s vrstevníky i dospělými.

Opíráme se o náš školní vzdělávací program „Škola, kde jsme rádi“, postavený na pěti pilířích: **Škola, ve které se nebojíme; kde se rozvíjíme; kde se dozvídáme; kde jsme sami sebou; a kde jsme partneři.**

V tomto duchu je realizována také prevence rizikového chování.

Naše škola vnímá **primární prevenci** jako **nedílnou součást každodenní práce školy**. Je přirozeně začleněna do výuky (zejména prostřednictvím komunitního předmětu **KRUH**), třídnických hodin, projektového vyučování, celoškolních akcí i neformálního života školy. Velký důraz klademe na **partnerskou spolupráci s rodiči**, individuální přístup k dětem a vytváření bezpečné atmosféry.

Tento dokument – **Školní strategie primární prevence** – představuje **dlouhodobý koncepční rámec** prevence rizikového chování na naší škole. Strategie:

- vychází z platné legislativy a metodických doporučení (zejména § 29 a § 30 zákona č. 561/2004 Sb., zákona č. 379/2005 Sb., Metodického doporučení MŠMT č.j. 21291/2010–28 a dalších koncepčních dokumentů
- definuje **cíle, principy a nástroje** primární prevence,
- slouží jako podklad pro zpracování **Minimálního preventivního programu**,
- reflektuje **aktuální potřeby dětí**.

Strategie je zaměřena nejen na **předcházení projevům rizikového chování** (např. šikana, záškoláctví, závislosti, rizikové online chování, poruchy příjmu potravy), ale i na **včasné rozpoznání a řešení varovných signálů** (např. trauma, domácí násilí, sebepoškození, zanedbávání, rizikové sexuální chování).

1. Vymezení základních pojmů

Primární prevence

Soubor aktivit zaměřených na **posilování ochranných faktorů a eliminaci rizikových faktorů**, které vedou k rizikovému chování. Má univerzální charakter – je určena všem žákům, bez ohledu na to, zda se u nich rizikové chování aktuálně vyskytuje.

Rizikové chování

Jakékoliv chování, které může ohrožit **zdravý vývoj dítěte, jeho bezpečí, duševní pohodu či vztahy** s ostatními. Patří sem například:

- agrese, šikana, kyberšikana, vandalismus,
- závislostní chování (návykové látky, netolismus, gambling),
- záškoláctví,
- poruchy příjmu potravy,
- rizikové sexuální chování,
- projevy extremismu, xenofobie, rasismu,
- působení sekt,
- sebepoškozování, trauma, zneužívání, týrání.

2. Principy

Partnerství a koordinace	Spolupráce školy, rodin, odborníků a institucí zajišťuje větší účinnost a provázanost preventivních opatření.
Komplexnost	Preventivní opatření musí pokrývat různé oblasti života dítěte a být propojena – škola, rodina, komunita, zdravotnictví, volný čas.
Kontinuita a systematičnost	Prevence musí být dlouhodobá, promyšlená a pravidelně realizovaná – nestačí jednorázové aktivity.
Důraz na ověřená data	Programy vycházejí z analýzy potřeb školy a žáků, jsou sledovány a vyhodnocovány (evaluace).
Kvalita a racionální financování	Preventivní programy musí být odborně vedené, kvalitní a dostatečně financované.
Adekvátnost cílové skupině	Programy jsou přizpůsobeny věku, vývojové úrovni a specifickým potřebám žáků.
Včasnost intervence	Prevence by měla začínat co nejdříve, ideálně v předškolním nebo raném školním věku.
Pozitivní orientace	Zaměření na posilování zdravých vztahů, hodnot, sebedůvěry a ochranných faktorů – nikoli jen na odstrašování.
Zaměření na chování a postoje	Cílem je rozvoj životních dovedností, zvládání náročných situací a formování postojů, ne jen předávání informací.

3. Odpovědnost a spolupráce

Za realizaci strategie odpovídá **školní metodik prevence** ve spolupráci s vedením školy, třídními učiteli, vychovateli a ostatními pedagogy. Prevence je vnímána jako **sdílená odpovědnost** všech pedagogických pracovníků, kteří se podílejí na každodenní výchovné činnosti a vytváření školního klimatu.

Významnou roli hraje **spolupráce s rodiči** – prostřednictvím individuálních konzultací, otevřené komunikace i osvěty v oblasti zdravého životního stylu.

Škola se zároveň **propojuje s dalšími subjekty**, které se podílejí na prevenci a ochraně dětí – OSPOD, školská poradenská zařízení, policie, zdravotnická zařízení, neziskové organizace aj. **(Síť kontaktů je samostatný dokument, který je průběžně aktualizován.)**

Škola nepřebírá zodpovědnost za celkovou výchovu dítěte – tu nadále nese rodina. Škola **podporuje rodiče v jejich výchovném úsilí** zejména prostřednictvím vzdělávání, socializace a preventivních činností, a usiluje o **propojení své činnosti se specializovanými službami**.

4. Hlavní oblasti preventivního působení školy

- **Vzdělávání pedagogických pracovníků** v metodikách prevence, řešení problémových situací a budování pozitivních vztahů.
- **Etická, právní a zdravotní výchova**, systematicky začleněná do výuky a školních aktivit.
- **Komunitní kruhy (KRUH)**, třídnické hodiny a projektové dny – rozvoj osobnosti, zdravých vztahů, práce s emocemi.
- **Smysluplné využití volného času** – školní družina, kroužky, komunitní akce, výlety.
- **Spolupráce s rodiči** – konzultace, zpětná vazba, osvěta.
- **Monitoring rizik a včasná intervence** – sledování školního klimatu, včasné rozpoznání ohrožených žáků.
- **Spolupráce s externími institucemi** – v případě potřeby odborné pomoci nebo intervence.

II. Financování

Preventivní aktivity naší školy jsou financovány z více zdrojů:

- ze **školního rozpočtu**,
- z prostředků **projektů a grantových výzev** (např. MŠMT, kraj, MAS apod.),
- z **darů a sponzorských příspěvků**,
- případně z dalších **externích zdrojů podpory** (např. spolupráce s neziskovými organizacemi či obcí).

Veškeré preventivní aktivity, programy a podpůrná opatření poskytované školou jsou pro všechny žáky **zcela zdarma**. Prevence je vnímána jako nedílná součást vzdělávání a péče o žáky.

III. Cíle školní preventivní strategie

HLAVNÍ CÍL z NSPP :

Minimalizovat rizikové chování - „Prostřednictvím efektivního systému prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe navazujících subjektů, minimalizovat výskyt a dopady rizikového chování u dětí a mládeže.“

DLOUHODOBÉ CÍLE (STRATEGICKÉ CÍLE) z NSPP + STŘEDNĚDOBÉ CÍLE

Strategický cíl	Střednědobé cíle (konkrétní kroky školy)
1. Zajistit fungující systém koordinace a řízení prevence	• Ukotvit roli školního metodika prevence ve vnitřních předpisech školy (náplň práce, plán činnosti). • Pravidelně hodnotit a aktualizovat preventivní strategii. • Vytvářet zázemí pro spolupráci mezi pedagogy, vedením školy a metodikem prevence (např. preventivní tým, porady).
2. Zavést efektivní systém vzdělávání pracovníků	• Zajistit pravidelné DVPP pro všechny pedagogické pracovníky zaměřené na práci s klimatem třídy a prevenci RCH • Podporovat sdílení dobré praxe mezi učiteli (např. v rámci pedagogických porad nebo tandemové výuky).
3. Finančně stabilizovat systém prevence	• Aktivně vyhledávat a zapojovat se do grantových výzev (např. kraje, MŠMT, MAS). • Sledovat využití finančních prostředků na preventivní aktivity. • Vést přehled o dárcích, grantech a projektovém financování prevence.
4. Zavést systém hodnocení kvality preventivních programů	• Vyhodnocovat přínos jednotlivých preventivních aktivit (žákovské dotazníky, zpětná vazba od učitelů, rozhovory se žáky). • Nastavit kritéria pro výběr externích programů (vědecká ověřenost, věk žáků, návaznost na ŠVP).
5. Posílit včasnou intervenci a komunitní přístup	• Rozvíjet spolupráci s OSPOD, PPP a dalšími institucemi (nastavení kontaktů, domluvený postup při řešení případů). • Zpřístupňovat rodičům preventivní témata (např. besedy, informační letáky, schůzky). • Zapojit děti do spoluvytváření pravidel a bezpečného prostředí (třídní kruhy, školní parlament).

KRÁTKODOBÉ CÍLE

Krátkodobé cíle jsou každoročně stanovovány v **Minimálním preventivním programu (MPP)** na základě evaluace předešlého období a aktuálních potřeb školy i jednotlivých tříd

IV. Vymezení cílové skupiny

Cílová skupina	Role v prevenci	Silné stránky	Slabé stránky / Rizika
Žáci	Cílová skupina, která získává dovednosti, postoje a návyky potřebné k prevenci rizikového chování.	Otevřenost, ochota spolupracovat, zájem o vztahy a bezpečné prostředí.	Věk a vývojová zranitelnost, vliv vrstevníků a médií, nevyzrálост v řešení konfliktů.
Třídní učitelé	Každodenní práce s klimatem třídy, klíčoví nositelé preventivních aktivit, včasné zachycování změn u žáků.	Dlouhodobá znalost žáků, důvěra dětí, vliv na klima třídy.	Časová vytíženost, různá míra zkušeností s preventivními metodami.
Školní metodik prevence (ŠMP)	Koordinace preventivních aktivit, metodická podpora kolegům, tvorba MPP, spolupráce s institucemi.	Specializace, přehled o systému prevence, motivace.	Omezená časová dotace, závislost na spolupráci ostatních.
Výchovný poradce (VP)	Podpora žáků se speciálními potřebami, řešení výchovných problémů, konzultace s rodiči.	Individuální přístup, poradenství, zkušenost.	Časová zátěž, ne vždy přímé napojení na prevenci.
Ředitelka školy	Garantka bezpečného prostředí, podpora preventivních opatření, kontakt s rodiči a partnery.	Možnost systémových změn, přehled o dění ve škole, autorita.	Administrativní zatížení, omezený přímý kontakt se žáky.
Ostatní pedagogové (vychovatelky, asistentky)	Podpora prevence v každodenním kontaktu s žáky, včetně školní družiny.	Blízkost dětem, praktická znalost prostředí, podpora třídních učitelů.	Někdy chybí formální vzdělání v oblasti prevence, nutnost metodického vedení.
Rodiče	Klíčoví partneři školy, ovlivňují postoje a návyky dětí, mají zodpovědnost za výchovu.	Znalost dítěte, možnost podpory a spolupráce, vliv na chování dítěte.	Různá míra zájmu a důvěry, nejednotný přístup k výchově, nedostatek informací.

V. Hodnocení školní preventivní strategie

Školní strategie primární prevence bude vyhodnocena po uplynutí stanoveného období její platnosti, aby byla zhodnocena její účinnost, dosažené výsledky a případné potřeby aktualizace.

Průběžně je však každoročně vyhodnocován Minimální preventivní program (Preventivní program školy), který vychází z této strategie a konkretizuje krátkodobé cíle a aktivity na daný školní rok. Vyhodnocení MPP zahrnuje analýzu realizovaných opatření, zpětnou vazbu od pedagogů, žáků a rodičů, a dále reflektuje aktuální potřeby a změny v prostředí školy.

VI. Související dokumenty

- Preventivní program školy
- Krizový plán školy
- Preventivní program proti šikanování
- Síť kontaktů